

Spis treści

WPROWADZENIE	11
1. CZYM JEST STARZENIE SIĘ?	13
Siwiejące pokolenia	13
Różnice w przewidywanej długości życia	15
Definicje starzenia się	18
Biologiczne starzenie się	21
<i>Starzejące się ciało</i>	25
<i>Starzenie się zmysłów</i>	26
WZROK	26
SŁUCH	29
POZOSTAŁE ZMYŚŁY	32
PODSUMOWANIE	34
Podstawy anatomii układu nerwowego	35
<i>Neuron</i>	35
<i>Anatomia systemu nerwowego</i>	36
<i>Anatomia OUN</i>	36
<i>Anatomia CUN</i>	36
Zmiany neuronalne w późnej dorosłości	38
Podsumowanie	41
Proponowana lektura uzupełniająca	43
2. POMIAR ZMIANY INTELEKTU W PÓŹNEJ DOROSŁOŚCI	44
Intuicyjne przekonania o starzeniu się i inteligencji	44
Inteligencja skryształizowana i płynna	45
Zmiany w inteligencji ogólnej (w czynniku g) związane z wiekiem	46
Zmiany związane z wiekiem w inteligencji płynnej i skryształizowanej	51
Mądrość	54
Zróźnicowanie indywidualne	54
Model śmiertelnego spadku	56
Teoria „wyjścia z użycia”	58
Czasy reakcji	61
Inne fizyczne korelaty zdolności intelektualnych	68

Poziom inteligencji i jego związek z określonymi zdolnościami intelektualnymi	71
Deficyt uwagi w późnej dorosłości	73
Organizacja pojęciowa	75
Kreatywność w późnej dorosłości	78
Piagetowskie zachowanie stałości ilości	81
Podsumowanie	83
Proponowana lektura uzupełniająca	84
3. STARZENIE SIĘ I PAMIĘĆ	85
Wprowadzenie	85
Starzenie się a pamięć krótkotrwała (STM)	89
Starzenie się a pamięć długotrwała (LTM)	94
Pamięć trwała (wtórna)	94
Zeznania naocznego świadka	97
Przypominanie tekstu	98
Pamięć semantyczna	98
Pamięć utajona	100
Pamięć autobiograficzna i starzenie się	101
Pamięć prospektywna	104
Metapamięć i starzenie się	108
Podsumowanie i uogólnienia — jak faktycznie starzenie się wpływa na pamięć?	112
Proponowana lektura uzupełniająca	114
4. STARZENIE SIĘ I JĘZYK	115
Wprowadzenie	115
Rola czytania w różnych stylach życia osób starszych	117
Ograniczenia fizjologiczne	118
Rozpoznawanie słów	121
Przetwarzanie syntaktyczne	123
Rozumienie tekstu	127
<i>Ogólne aspekty</i>	127
<i>Dobór uczestników</i>	127
<i>Wybór sposobu prezentacji materiałów</i>	128
<i>Interakcja między typem uczestnika a rodzajem materiału do czytania</i>	132
<i>Trafność ekologiczna</i>	135
Podsumowanie	136
Proponowana lektura uzupełniająca	137
5. STARZENIE SIĘ, OSOBOWOŚĆ A STYL ŻYCIA	138
Wprowadzenie	138
Modele cech	139

Teoria psychoanalityczna a starzenie się osobowości	142
Inne badania osobowości	145
Wyobrażenia o starzeniu się i zadowoleniu z życia w późnej dorosłości	148
<i>Ogólne zmiany</i>	148
<i>Przyczyny zmian w obrazie własnym</i>	150
<i>Praca a emerytura</i>	151
<i>Wdowieństwo</i>	152
<i>Inne czynniki</i>	152
Osobowość i zdrowie	155
Małżeństwo	157
Seksualność a starzenie się	157
Preferowane style życia	158
Rola rodziny	160
Międzykulturowe różnice w starzeniu się	162
Podsumowanie	163
Proponowana lektura uzupełniająca	164

6. CHOROBY PSYCHICZNE A STARZENIE SIĘ

Wprowadzenie	165
Demencja	165
<i>Wprowadzenie</i>	165
<i>Klasyfikowanie demencji</i>	167
<i>Demencja typu Alzheimera</i>	169
<i>Demencja naczyniowa</i>	175
<i>Inne demencje</i>	177
<i>Demencja korowa i podkorowa</i>	179
<i>Choroby, które mogą zostać pomyłone z demencją</i>	179
<i>Problemy z diagnozą i pomiarem</i>	180
<i>Zmiany pamięci w demencji</i>	182
<i>Zdolności językowe a procesy semantyczne</i>	185
<i>Zdolności wzrokowo-przestrzenne</i>	187
<i>Węch</i>	187
<i>Wpływ choroby na opiekunów</i>	187
<i>Podsumowanie</i>	189
Depresja	190
Lęk	193
<i>Uzależnienia</i>	194
Zaburzenia osobowości	195
Schizofrenia	196
Podsumowanie	197
Proponowana lektura uzupełniająca	197

7. PROBLEMY W POMIARZE STATUSU PSYCHOLOGICZNEGO LUDZI STARSZYCH	198
Wprowadzenie	198
Ogląd z zewnątrz	198
Zmienne zakłócające a poszukiwanie „prawdziwego” starzenia się	199
Względność odkryć wobec sytuacji dnia codziennego	204
Nieświadomy ageizm	210
 8. JAKA JEST PRZYSZŁOŚĆ STARZENIA SIĘ?	211
Wprowadzenie	211
<i>Co będzie konstytuować późną dorosłość?</i>	211
<i>Ludzie starsi a społeczeństwo technologiczne</i>	213
Podsumowanie	219
 SŁOWNIK TERMINÓW SPECJALISTYCZNYCH	221
 BIBLIOGRAFIA	263